

Nieuw mestbeleid geeft soms problemen

• TEKST : REGIOTEAM TELEN MET TOEKOMST, LISSE
• FOTOS : PPO. ARIE DWARSWAARD

Sinds 1 januari 2006 is de wetgeving omtrent bemesting ingrijpend veranderd. Het oude MINAS systeem is beëindigd en hiervoor is een nieuwe mestwetgeving in de plaats gekomen. Bij dit nieuwe mestbeleid krijgen ondernemers te maken met gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat. Voor verschillende deelnemers aan Telen met Toekomst is nagegaan of ze bij de huidige bemesting de normen van het nieuwe mestbeleid niet overschrijden.

Een van de aspecten van de bedrijfsvoering waarmee de deelnemers aan Telen met Toekomst zich de afgelopen tijd mee hebben beziggehouden is de nieuwe mestwetgeving. Van een aantal deelnemers is berekend hoe de nieuwe regels uitpakken. Uit deze berekeningen blijkt dat er vooral problemen kunnen ontstaan om binnen deze normen te blijven wanneer er relatief veel land wordt verhuurd en bij gebruik van (veel) dierlijke mest. In tegenstelling tot MINAS krijgt alleen de gebruiker van het land ruimte voor de aanvoer van stikstof en fosfaat. De verhuurder van het land krijgt dus geen ruimte voor het strooien van organische mest. Maak bij het verhuren van land daarom afspraken over de organische bemesting. Een tekort aan organische mest gaat op den duur ten koste van de bodemvruchtbaarheid en de bodemgezondheid. De benodigde hoeveelheid organische stof is sterk afhankelijk van de bewerkingsdiepte. Bij een ploegdiepte van 60 cm is 30% meer organische stof nodig ten opzichte van 40 cm ploegen.

Om binnen de normen te blijven moet stalmest soms (gedeeltelijk) worden vervangen door mineraalarme organische mest zoals compost of veen. De meeste hyacintentelers hebben een duidelijke voorkeur voor het gebruik van stalmest. Uit onderzoek blijkt dat alleen bij het gewas hyacint stalmest de voorkeur heeft boven compost in verband met groei en bloemkwaliteit. Bij overschrijding van de normen van het nieuwe mestbeleid kan overwogen worden om het plantgoed van hyacint geen stalmest meer te geven. Om toch voldoende organische stof aan te voeren kan in plaats van stalmest compost of veen worden gebruikt. Bij sommige deelnemers was nog wat ruimte te creëren door scherper te bemesten met kunstmest. Strooi de eerste kunstmest niet te vroeg en meet tijdens het groeiseizoen de voorraad aan stikstof in de grond. Informatie over de hoogte van de startgiften en noodzakelijke bemesting gedurende het groeiseizoen is te vinden in de bemestingsadviesbasis bloembollen.

Warm bewaarde 'Tête-à-Tête'

De narcissencultivar 'Tête-à-Tête' is gevoelig voor bolaantastingen door *Penicillium* en *Botrytis*. Uitval door een aantasting door deze schimmels is meestal pas waar te nemen bij de afnemer/broeier. Uit onderzoek en ervaringen blijkt dat de bewaring bij de kweker veel invloed heeft op het percentage uitval. Snel drogen en bij hoge temperatuur nadrogen zorgt voor een laag percentage uitval bij de broeier.

P.P. Neelissen te Castricum van de regiogroep Kennemerland heeft een grote afnemer van zijn 'Tête-à-Tête'. Hij vindt het belangrijk om deze afnemer van goede kwaliteit broeibollen te voorzien. Drogen, nadrogen en vroeg koken tegen aaltjes vindt hij belangrijk. Het drogen gebeurt voor een computergestuurde sneldrooginstallatie. De computer stuurt de verwarmingsklep open tot een vochtdeficiet van 6 gr/m³. Loopt het

Een aantal deelnemers van de groep Kennemerland ging na welk effect de warme bewaring heeft op 'Tête-à-Tête'

vochtdeficiet overdag op, dan loopt de verwarmingsklep dicht. De installatie blijft dan wel 100% verse lucht aanzuigen, zodat de bollen na ongeveer 1 dag

droog zijn. Deze instelling zorgt voor een uitgekiende balans tussen energieverbruik en droogsnelheid. Afhankelijk van de logistieke omstandigheden worden de winddroge bollen in een bewaarcel geplaatst. De systeemventilatoren in deze cel zuigen 100% verse lucht aan uit een leegstaande broeikas. De temperatuur van de aangezogen lucht varieert tussen de 20°C en 33°C, afhankelijk van het kasklimaat. Er wordt niet bijgestookt. Hier worden de bollen voor en na het verwerken nagedroogd en krijgt het plantgoed de temperatuurbehandeling voor het koken. Er wordt op dit bedrijf kort na het rooien gekookt om ook krokusknolaaltje te kunnen bestrijden. Er gaan geen ontsmettingsmiddelen in het bad, omdat de bollen later gebroken worden. Vlak voor het planten krijgen de bollen een bolontsmetting.

Paul Verkleij: 'Stalmest blijft'

Een van de deelnemers waar de bemestingsstrategie tegen het licht is gehouden is teler Paul Verkleij uit Voorhout. Hij teelt hyacint, krokus en narcis. Door landverhuur en samenwerking met een dahliateler kan hij in een schema van 1:4 zijn gewassen telen. Met de nieuwe mestnormen in aantocht is hij ook gaan rekenen. Een van de uitgangspunten voor hem is de mogelijkheid om voldoende stalmest toe te kunnen passen. "Op deze gronden vind ik stalmest onmisbaar. Het fungeert als het onderhoud van je tuin. Ik zie het ook als een verzekering voor het geval dat de stikstof uit kunstmest in het voorjaar niet op tijd bij de wortels is. Je kunt nu eenmaal geen bloembollen telen zonder stikstof." Voor dit jaar kan Verkleij nog goed uit de voeten met regels en praktijk. Dat komt onder meer doordat hij samenwerkt met een dahliateler, maar ook omdat hij bladrammenas teelt en dat lang laat staan. Dat geeft extra ruimte in de bemesting. Voor volgend jaar ziet hij zich genoodzaakt om gft-compost door de stalmest te mengen. Verkleij vindt het jammer dat hij op deze manier moet gaan werken. "Ik moet gaan bemesten op basis van administratie in plaats van wat het gewas nodig heeft."

Paul Verkleij: 'Ik vind stalmest van groot belang voor onze hyacintenteelt'

Lelieteeelt N-O-Nederland

Vele cultivars van de lelietypen Longiflorum en LA moesten onrijp gerooid worden, omdat er al doorwas in de partijen kwam. Kwekers stellen zich de vraag hoe het gewas eerder te laten afrijpen. Er zijn maar beperkte mogelijkheden, zoals in augustus al stoppen met de vuurbestrijding en in augustus geen stikstof bemesten. De vuurbestrijding is afgelopen seizoen vrij goed gelukt. Door de Oriëntals apart te zetten kunnen deze apart gespoten worden met een eenvoudig vuurbestrijdings-schema met Maneb (goedkoop) of Mirage Plus (milieuvriendelijker). Bij de overige cultivars is de vuurbestrijding ook gestart met een van deze middelen. Vanaf vlak voor het koppen zijn tot september de meest effectieve middelen (Nautilus en Flint) ingezet. Daarna is er verder gespoten met Maneb of Mirage Plus, aangezien deze middelen het afrijpen niet tegengaan. In een perceel met mais als voorvrucht, is laat in het seizoen een aaltjesaantasting ontstaan, terwijl het monster aangaf dat het perceel slechts licht besmet was. In het gericht bestrijden van aaltjes blijkt dus toch nog een onzekere factor te zitten. Mogelijk speelt het bodemleven hierin een rol. De onzekerheid zorgt ervoor dat telers toch een bestrijding van aaltjes toe gaan passen. In de meeste gevallen is deze bestrijding nog chemisch. De toepassing van biologische aaltjesbestrijding met *Tagetes* wordt echter steeds aantrekkelijker. Het is een hard gelag, maar zodra alternatieve gewassen als gras of maïs weinig meer opbrengen, zal een teelt *Tagetes* rendabel worden voor de lelieteelt. Naar verwachting zal het leliegewas er gunstig op reageren door de verbetering van de bodemstructuur en de bestrijding van de aaltjes. Telen met Toekomst is betrokken bij de informatievoorziening aan belangstellende lelietelers in Noord-Oost Nederland.

Vuurbestrijding hyacint

Afgelopen jaar kwam op veel plaatsen vuur in hyacint voor. De aantasting werd zichtbaar enige tijd na een zware nachtvorst. Een door nachtvorst beschadigd gewas is namelijk extra gevoelig voor vuur. Om aantasting in een onbeschadigd gewas te voorkomen is het in principe voldoende rond de bloei enkele keren tegen vuur te spuiten met 0,8 liter Shirlan per ha. Na beschadiging van het gewas door nachtvorst is een extra bespuiting aan te raden.

TmT Flevoland uitgebreid

De telersgroep van Telen met Toekomst in Flevoland is sinds vorig najaar uitgebreid met drie jonge ondernemers uit Lemmer, Espel en Creil die samen een flink areaal bollen vertegenwoordigen. De nieuwe ideeën en ervaringen die zij met zich meebrengen leveren weer de nodige stof tot discussie in de groep die nu uit negen kwekers bestaat. Meer ervaring betekent meer van elkaar leren hoe we praktisch met duurzame gewasbescherming en bemesting aan de slag kunnen.

PROJECT

Het praktijknetwerk Telen met Toekomst verenigt groepen praktijkbedrijven, afnemers, toeleveranciers, intermediairen, maatschappelijke organisaties en overheid rond de ontwikkeling en implementatie van meer duurzame (ecologisch en economisch) productiesystemen in de plantaardige sectoren. Er zijn 31 praktijknetwerken (waarvan 5 in de bollenteelt), verspreid over heel Nederland. De kern van elk praktijknetwerk bestaat uit een studiegroep van ondernemers, met daaraan de bedrijven en organisaties die een direct belang hebben bij de agrarische bedrijfsvoering. Het accent ligt op de thema's gewasbescherming en bemesting. Het project wordt uitgevoerd door Praktijkonderzoek Plant & Omgeving en DLV Adviesgroep en gefinancierd door de ministeries van LNV en VROM. Informatie: Stefanie de Kool (0252-462113) of www.telenmettoekomst.nl